

2021

UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ

#12

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ

EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS

2021

ЖУРНАЛ ОНОВЛЮЄ КОМАНДУ
ІДЕ ПОШУК НОВОГО ФОРМАТУ

**НА ЕКОНОМІКУ
ВПЛИВАЄ ВСЕ**

**EVERYTHING AFFECTS
ECONOMICS**

ТОБТО, ГОВОРИМО ПРО ШЛЯХИ ДО СТАНОВЛЕННЯ
МОДЕРНОЇ НАЦІЇ? МОДЕРНОЇ КРАЇНИ?

А що воно таке - модерна країна?

ЦЕ ТАКЕ СУСПІЛЬСТВО, ДЕ БІЛЬШІСТЬ РОЗУМІЄ
ТРЕНДИ ЕВОЛЮЦІЇ ПРИРОДИ ТА ЛЮДСТВА
І МОДЕРНА В СВОЇЙ ПОВЕДІНЦІ?

А що таке модерна поведінка у відсталій країні?

У наступних номерах журналу – економічні, політичні,
кліматичні, соціальні та інші актуальні тенденції

ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЗАУВАЖЕННЯ
ukreconomist@ukr.net

*Існує китайське прокляття, що говорить:
«Нехай він живе у цікаві часи».
Подобається нам це чи ні,
але ми живемо в цікаві часи...*

Роберт КЕННЕДІ

2021-го грудень

*Все-таки ми живемо у цікавий час...
Звичайно приємно, коли через кілька
років представники громади позитивно
оцінюють результати твоєї роботи
та ще й на сторінках газети Верховної
Ради, хоча тоді, одразу після
Євромайдану і початку російської
агресії, часи теж були дуже цікавими...
А так хотілося б пожити в Україні,
про яку розповідають чиновники у своїх
доповідях, із щорічно зростаючим ВВП,
500-доларовою середньою зарплатою,
відремонтованими дорогами
та протидією корупції. Може вона
десь і існує, така-собі чи то «країна
у смартфоні», чи то у паралельній
звітно-довідній реальності, а ми
її просто не помічаємо?
Але перспективи в нас чудові,
варто у цьому перекоонатися хоча б
ознайомившись із роботами майбутніх
українських економістів.*

На економіку впливає все!

*З повагою до наших передплатників
і читачів та найкращими
 побажаннями у Новому році
головний редактор, к.е.н.,
заслужений економіст України
академік Академії економічних наук
України Олексій Мірошниченко*

ЗМІСТ

У Світі	2
В Україні	4
Економічна думка	
Ми всі – добросерді вчені, стали на помилковий шлях надії на соціалістичні ідеї... (інтерв'ю з Нобелівським лауреатом Полом Самуельсоном)	6
Про економіку відверто...	10
Країна, регіон, громада	
О.ІВАШКО Рівний шлях Кривого Озера	11
Наукова дискусія	
Матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань «СУЧАСНІ ТРЕНДИ МОРЕГОСПОДАРЮВАННЯ» (НУК, 1-2 грудня 2021 р.):	14
- Економічна політика України в контексті розвитку світової економіки	14
- Цифровізація економіки як пріоритетний напрям піднесення морської індустрії	47
- Фінанси сталого розвитку	70
- Драйвери та тренди управління морським господарським комплексом	81
- Цифрові технології в обліку, аналізі та аудиті	96
Конкурс наукових есе «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ»	109
Аналітика, статті, публікації	
Г.ЄФІМОВА, І.СЕМІЛЕТ Франчайзинг як форма ведення бізнесу: міжнародний досвід та перспективи розвитку в Україні	116

Роберт Френсіс Кеннеді (20.11.1925, Бруклайн, США – 06.06.1968, Лос-Анджелес, США) – американський політик і державний діяч, помер після поранення під час президентської виборчої кампанії, один з двох молодших братів вбитого президента Джона Ф. Кеннеді. Наведено цитату з «Промови надії» перед членами Національної спілки студентів Південної Африки в Університеті Кейптауна (ПАР, 6 червня 1966 р.), що вважається його найбільшим і найвідомішим виступом. Сучасними дослідниками не підтверджується китайське походження наведеного виразу і приводяться такі приклади як «краще бути собакою в епоху спокою, ніж людиною в епоху хаосу» та «світ, що змінюється, породжує героїв» (ред.)

гулювання: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 152 с.

3. Дослідження KPMG. Дії HR в ситуації пандемії. 2020. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/ua/pdf/2020/05/HR-UA.pdf>

4. Пандемія COVID-19 спричинила втрату чверті мільярда робочих місць - звіт МОП. URL: <https://www.dw.com/uk/pandemiiia-covid-19-sprychynyla-vtratu-chverti-miliarda-robochykh-misttsya>

mists-zvit-mop/a-56340090

5. Михайлишина Д. Хто втратить роботу під час кризи в Україні. Центр економічної стратегії. 2020. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/bezrobittya-pislya-karantinu-hto-vtratit-robotu-i-shcho-z-cim-robiti-50080232.html>

6. Повернення до роботи в нових умовах. Deloitte. 2020. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/human-capital/articles/hc-trends-covid-19.html>

УДК 004: 656.6

ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ В МОРСЬКІЙ ГАЛУЗІ

Наталія Тубальцева,, Єлизавета Авраменко

Судноплавні компанії вивчають шляхи використання нових технологій для підвищення ефективності та продуктивності своїх інвестицій. Інші галузі промисловості перейшли у цифрову форму набагато раніше, ніж судноплавна промисловість, що пояснюється складністю, властивою морській галузі. Але ситуація змінюється і, що незвичайно для морського сектору, дуже швидко. Впровадження нововведень вимагатиме зміни операційних моделей, використання значних масивів отриманих даних, кібербезпеки, а також перетворить роль судна на інструмент створення цінності. Мета роботи полягає у визначенні переваг оцифрування набору інструментів морського сектору для підвищення його конкурентоспроможності.

Морський транспорт є важливим сектором світової економіки. На нього припадає понад 90% світового товарообігу, що становить близько 11 мільярдів тон вантажів на рік. Пандемія COVID-19 лише підкреслила важливість морської індустрії: морські перевезення відіграють ключову роль у доставці необхідних товарів та підтримці економіки на плаву. Проте криза також оголила численні вразливі місця морського сектору.

Ситуація свідчить про нагальну необхідність переведення морської торгівлі та логістики у цифрову форму, що дозволить автоматизувати транскордонну торгівлю та скоротити традиційні контакти між людьми та операції з використанням паперових документів. Зокрема, створення ефективної цифрової системи багато в чому сприяло б раціоналізації операцій та полегшенню обміну даними між судноплавними лініями, портовими службами, операціями з обробки вантажів, агентствами з митного очищення та іншими транспортними мережами.

У короткостроковій перспективі деякі країни можуть зіткнутися з нестачею товарів пер-

Natalia Tubaltseva, PhD (Economics), associate professor, Elizabeth Avramenko

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Prospects of digitalization in the marine industry

The paper scrutinises possible prospects for the introduction of digital technologies in the maritime industry. The paper analyses how digitization could make maritime transport and ports more sustainable and efficient.

Keywords: digital economy, maritime sector.

шої необхідності та вищими цінами, як це було продемонстровано на початку пандемії COVID-19. У середньо- та довгостроковій перспективі затримка цифрового переходу в ланцюжку морських поставок може призвести до підвищення торгових витрат, зниження конкурентоспроможності, зниження економічного зростання та зниження зайнятості. У більш широкому плані таке становище може призвести до збільшення розриву між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються, і посилити ізоляцію найбідніших країн.

З метою надання підтримки країнам щодо впровадження цифрових технологій, згідно доповіді Світового банку [1] для прискорення цифровізації необхідні такі кроки:

1. Узгодження стандартів та елементів даних для полегшення обміну інформацією між судами та забезпечення сумісності електронних систем, що буде забезпечуватися Компендіумом Міжнародної морської організації (ІМО) зі спрощення процедур та електронних ділових операцій [2].

2. Виконання обов'язкових вимог Конвенції FAL щодо електронного обміну даними, ключової документації по доступу до судів та їх виходу з портів; в ідеалі, у стандартному вигляді через

Н.Тубальцева – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Є.Авраменко – студентка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© Н.Тубальцева, Є.Авраменко, 2021

Морське Єдине Вікно. Ця Конвенція спрямована на підтримку передачі, отримання та реагування на інформацію, необхідну для переходу до повномасштабних морських єдиних вікон (MSWs), наприклад: прибуття, перебування та вибуття суден, осіб та вантажів за допомогою електронного обміну даними.

3. Створення функціонуючої загальної портової системи (ЦУП) - платформи для оптимізації, управління та автоматизації портових та логістичних процесів за допомогою єдиного представлення даних у транспортному та логістичному ланцюжку.

4. Розробка системи управління портами (PMS), яка дозволить портовій владі контролювати весь рух у портах за допомогою єдиного цифрового інтерфейсу та управляти портовою інфраструктурою, такою як портові виклики, збори, журнали, відходи, небезпечні вантажі, планувальник, вантаж, перевірки, дозволи, послуги, безпека та активи.

5. Перехід до розумної моделі портів (портам з розвиненим технічним та інституційним потенціалом). Смарт-порти використовують

нові та рушійні технології, такі як штучний інтелект, просунута аналітика, інтернет речей (IoT), технологія п'ятого покоління (5G), автономні системи.

Пандемія показала, що судноплавство залишається провідним чинником, що сприяє розвитку світової торгівлі. З урахуванням стратегічної ролі індустрії судноплавства застосування цифрових технологій може принести широкі економічні вигоди та сприяти більш активному та сталому підйому, особливо у країнах із низьким та середнім рівнем доходу. Наслідки впровадження цифрових технологій вийдуть далеко за межі морського сектору.

Список використаних джерел:

1. The World Bank, 2020. "Accelerating Digitization: Critical Actions to Strengthen the Resilience of the Maritime Supply Chain." World Bank, Washington, DC. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO
2. Find the HTML version of the IMO Compendium online: <https://svn.gefeg.com/svn/IMOCompendiumCurrent/index.htm>.

УДК 629.5:331.101.262

ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУДНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Наталія Тубальцева, Микола Фатєєв, Анатолій Тубальцев

У Морській доктрині України на період до 2035 р. закладені основні напрямки відродження суднобудування, які передбачають створення умов для залучення іноземних інвестицій, збереження, розвитку та ефективного використання високого виробничого, науково-технічного та експортного потенціалу суднобудівної промисловості. Ці кроки допоможуть наростити обсяги виробництва на українських підприємствах з метою забезпечення економічних інтересів держави [1]. Для виконання цих завдань в Морській доктрині заплановано розробка та реалізація комплексного плану оновлення кадрового потенціалу суднобудування відповідно до інноваційної моделі розвитку морської індустрії, у тому числі відновлення системи післядипломної підготовки фахівців.

Метою є дослідження процесу підготовки та підвищення кваліфікації фахівців для суднобудівної галузі.

Для успішного функціонування суднобудівної галузі необхідно в першу чергу організу-

Natalia Tubaltseva, PhD (Economics), associate professor,
Mykola Fateev, PhD (Technical), Professor,
Anatoly Tubaltsev, associate professor,
Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Formation of labor potential of the shipbuilding industry of Ukraine

The research is devoted to the issues of labor potential formation of the Ukrainian shipbuilding industry. The organization of training and advanced training of specialists for the shipbuilding industry in educational institutions are analyzed. The paper reveals that Ukraine has sufficient opportunities to train highly qualified specialists in the shipbuilding industry

Keywords: shipbuilding industry, infrastructure, labor resources.

вати підготовку і підвищення кваліфікації високоосвічених фахівців, здатних розвивати на сучасному рівні складну структуру суднобудівних підприємств. Сьогодні в Україні функціонують 20 великих та середніх суднобудівних та судноремонтних заводів, а також кілька десятків підприємств малотоннажного флоту, які виготовля-

Н.Тубальцева – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, М.Фатєєв – кандидат технічних наук, професор, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, А.Тубальцев – доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© Н.Тубальцева, Микола Фатєєв, А.Тубальцев, 2021

ЩОМІСЯЧНЕ НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

Виходив з 1904 по 1914 рр.

Відновлено з 1997 року

(св-во КВ №2308 від 05.12.1996 р.)

ISSN 1810-3944

Ел. пошта: ukreconomist@ukr.net

Тимчасова редакція

Головний редактор О. Мірошниченко

Засновник та видавець Ю. Коваленко

(св-во КВ №24973-14913Р від 09.09.2021 р.)

04060, м. Київ-60, вул. Орлівська, 15, к. 112

Видання здійснено за сприяння

ГО «Інститут перспективних досліджень»

(св-во про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців та розповсюджувачів видавничої продукції ДК №4656 від 18.11.2013 р.)

Підп. до друку: 20.12.2021 р.

Замовл. № 2021/12

Тираж 300 прим.

При підготовці номера використовувалася інформація та матеріали з загальнодоступних джерел, у т.ч.:

<https://www.president.gov.ua/>

<https://zakon.rada.gov.ua/>

<https://www.kmu.gov.ua/>

<https://www.rnbo.gov.ua/>

<https://www.me.gov.ua/>

<https://minagro.gov.ua/>

<https://www.mil.gov.ua/>

<https://minjust.gov.ua/>

<http://nrcu.gov.ua/>

<https://news.un.org/>

<https://uk.wikipedia.org>

<https://ru.wikipedia.org>

<https://www.eurointegration.com.ua>

<https://tsn.ua>

<https://baltnews.lt>

<https://www.golosameriki.com>

<https://www.dn.com>

<https://www.foxnews.com>

<https://www.bel.fi>

<https://spektr.press>

<http://nuos.edu.ua/>

ДО УВАГИ АВТОРІВ

Редакція журналу «Економіст» запрошує до авторської участі наукових співробітників, викладачів, аспірантів і докторантів, працівників підприємств, установ, господарських органів, представників ділових кіл. При розгляді пріоритет надається науковим публікаціям фундаментального та прикладного характеру, дискусійним матеріалам, а також опису успішних проектів розвитку підприємств і організацій вітчизняного бізнесу та територіальних громад.

Редакція не має можливості листуватися з приводу надісланих рукописів та повертати не замовлені матеріали, авторський гонорар не виплачується. Публікація наукових матеріалів здійснюється за умов мінімального авторського співфінансування завдяки благодійній та спонсорській допомозі.

До друку приймаються публікації в електронному вигляді: формат А4 (210x297 мм); шрифт Times New Roman (14 pt); міжрядковий інтервал – 1,5; верхнє, нижнє, ліве поля – 20 мм, праве – 10 мм.

Українською й англійською мовами подаються:

- назва статті,
- ім'я та прізвище автора (авторів), науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада та ін. дані;
- анотація (3-6 речень).

Публікація має містити такі елементи (окремо не виділяються): чітка постановка проблеми; стислі, але зрозуміло викладені результати інших дослідників; мета дослідження; логічно сформульовані виклад дослідження, основні думки та пропозиції; висновки про досягнуті результати та перспективи подальших досліджень; список використаних джерел.

Список використаних джерел формується у порядку появи посилань у тексті. Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

UKRAINIAN JOURNAL
ЕКОНОМІСТ

ISSN 1810-3944

Ukr. J. Econ

з 2011 р. представлений
у міжнародній економічній
наукометричній базі
RePEc та індексується
вільнодоступною
системою GoogleScholar

журнал ЕКОНОМІСТ
передплатний індекс
в УКРПОШТІ

48382

